

**Натисніть тут, щоб
купити книгу на сайті
або замовляйте за телефоном:
(0352) 51-97-97, (067) 350-18-70,
(066) 727-17-62**

УРОК 1

Дата _____

Клас _____

Тема. Шкільне життя.

Матеріал до уроку. Ірина Пархоменко «Хто вигадав... школу?», Василь Сухомлинський «Списав задачу».

Мета. Вчити дітей самостійно орієнтуватися у книжці, виробляти вміння легко і швидко знаходити потрібний твір, виховувати інтерес до читання.

Обладнання. 3-4 книги з теми «Шкільне життя» (з фондів шкільної бібліотеки); збірка «Барвисте коромисло. 2 клас»; таблиця почуттів; портрети князів Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

Додатковий матеріал до уроку

Хід уроку

I. Організація класу.

Емоційний настрій на заняття.

Усміхнімось сонечку: «Здрастуй, золотаве!» —

і один на одного глянемо ласкаво.

Хай сьогодні в кожне серце наш урок додасть тепла,

а ми друзям посміхнемося, побажаємо добра.

— Любі діти, у кожного з вас є друзі — Андрійки, Марічки, Іринки і т. д., а спільні наші друзі — книги. Звертаємось до них.

Зразок структури уроку позакласного читання та орієнтовний розподіл часу на кожен із структурних елементів*

I частина

1. Розв'язування завдань, спрямованих на орієнтування в книжках — 5 хв.

2. Читання вчителем уголос художнього твору — до 7 хв.

3. Бесіда-міркування про прочитане — до 5 хв.

II частина

4. Самостійне ознайомлення учнів з новою книжкою, яку вони мають читати (розглядання книжки, визначення її орієнтовного змісту) — до 5 хв.

5. Самостійне читання учнями мовчки запропонованого вчителем твору — до 10–12 хв.

6. Виявлення та оцінка вчителем якості самостійного читання-розглядання книжки та прочитаного з неї твору (шляхом проведення колективної бесіди) — до 7–10 хв.

7. Рекомендація до позаурочної діяльності на наступні два тижні — 1-2 хв.

II. Розв'язування завдань, спрямованих на орієнтування в книжках (робота з виставкою книг).

Інформація для вчителя

Згідно з чинними вимогами, перша частина уроку позакласного читання передбачає самостійний учнівський вибір з 3-4 книжок, запропонованих вчителем і представлених на виставці, творів відповідної тематики. Добірку книг для виставки вчитель здійснює з урахуванням фондів шкільної бібліотеки.

— Діти, у другому класі на кожному уроці позакласного читання ви ознайомлюватиметеся з кількома новими дитячими книжками. Одну з них ми будемо розглядати і читати разом, а інший твір ви читатимете самостійно.

Далі діти розглядають виставку книжок (3-4 книги з теми «Шкільне життя»).

— Чи відомі вам книжки, представлені на виставці?

— Прочитайте авторів і назви книг.

— На вашу думку, про що ці книги? Як здогадалися?

* У розробках уроків позакласного читання ми дотримуватимемось структури уроку, запропонованої О.В. Джежелей, В.О. Мартиненко, А.А. Ємець (Джежелей О.В., Мартиненко В.О., Ємець А.А. Позакласне читання / О.В. Джежелей, В.О. Мартиненко, А.А. Ємець // Навчання і виховання учнів 2 класу: методичний посібник для вчителів / упор. О.Я. Савченко. — К.: Початкова школа, 2003. С. 260).

III. Читання вчителем уголос оповідання Ірини Пархоменко «Хто вигдав... школу?»

— А тепер подивіться на дошку (вчитель відкриває запис на дошці).

Ірина Пархоменко

«Хто вигдав... школу?»

— Тут записана назва оповідання, яке я вам прочитаю вголос.**

— Що записано в першому рядку? (*Прізвище автора.*)

— А в другому рядку? (*Назва оповідання.*)

— Отож, слухайте: Ірина Пархоменко «Хто вигдав... школу?»

Інформація для вчителя

Під час ознайомлення учнів з дитячою книжкою слід дотримуватися певних правил:

1. Читати вибраний твір уголос чітко, спокійно. Інтонція наближена до розповіді. У тексті твору і в книзі орієнтуватися легко. Повтори, пісеньки, приказки знати напам'ять. Ходити по класу під час читання не можна.

2. Під час читання вголос не слід показувати учням ілюстрації. Обкладинку також спеціально не демонструвати.

3. Під час колективного розглядання книги після прочитання вчитель тримає її на рівні грудей. Сам стоїть на одному місці, найкраще — у центрі, біля дошки. За кожної можливості залучає дітей до читання написів (окремих слів, словосполучень).

(*Светловская Н.Н., Джежелей О.В. Внеклассное чтение в 1 классе / Н.Н. Светловская, О.В. Джежелей. — 2-е изд., перераб. — М.: Просвещение, 1981. — С. 10.*)

Завдання для слухання:

— Де і коли виникли перші школи? (*Після виникнення писемності з'явилися перші школи. Відкрито їх було в Месопотамії та Єгипті три-чотири тисячі років тому.*)

IV. Бесіда-міркування про прочитане оповідання Ірини Пархоменко «Хто вигдав... школу?»

— Що дивним і несподіваним виявилось для вас у цьому оповіданні?

— Які діти найчастіше запитують, хто вигдав школу? (*Нестаранні.*)

— Як діти отримували знання, поки не було шкіл? (*Старші люди передавали дітям набуті знання.*)

— Чи могли діти в такий спосіб отримати повні знання?

— Чому люди лише переказували знання дітям? (*Бо ще ніхто не вмів писати, тому не було книг, з яких черпали б знання.*)

— Скільки років тому було відкрито у світі перші школи? (*Три-чотири тисячі років тому у Месопотамії та Єгипті.*)

— Які діти могли навчатися в цих школах? (*У Єгипті вчилися лише ті, хто хотів стати священиком, лікарем або урядовим чиновником.*)

— Хто займався освітніми справами в Київській Русі? (*Князі Володимир Великий та Ярослав Мудрий.*) (*Тут вчитель демонструє портрети князів.*)

— Де розміщувались перші школи в Київській Русі? Хто був першими вчителями у цих школах? (*Школи відкривалися при монастирях і церквах, а першими вчителями були священики й ченці.*)

— Яких предметів навчали у школах Київської Русі? Який свій улюблений предмет ви запропонували б для тогочасних шкіл?

— Чи легко було навчатися дітям у давні часи? Чому?

— Чи зацікавило вас це оповідання? Чим саме? Хочете читати ще?

V. Самостійне ознайомлення учнів з новою книжкою, яку вони мають читати.

1. Попереднє самостійне розглядання книжки, виділення й усвідомлення її зовнішніх прикмет (назва, ілюстрації на обкладинці та всередині книжки, зміст (перелік творів) та ін.).

2. Самостійне відшукування потрібного твору для читання.

— Подивіться на дошку. Прочитайте, яке оповідання кожен з вас буде читати самостійно.

** Автори посібника будуть послуговуватись творами з різних видань, зібраних у хрестоматії «Барвисте коромисло» (Барвисте коромисло. Хрестоматія для позакласного читання із щоденником читача : Посібник для учнів 2 класу / Упор. : Вашків Л.П., Онишків О.П. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2011. — 256 с.)

Василь Сухомлинський

«Списав задачу»

— Знайдіть оповідання за заголовком у змісті книги і читайте. (Якщо учні правильно засвоїли спосіб розглядання дитячої книжки, вони легко знаходять потрібний твір за змістом.)

VI. Самостійне читання учнями мовчки запропонованого вчителем твору.

Завдання для читання.

— Які почуття викликає це оповідання? (Скористатися таблицею почуттів).

Почуття	
радості	поваги
суму	любові (до...)
гордості	вдячності
співчуття	заздрощів
жалю	життєрадісності
тривоги	ніжності (до...)
гніву	захоплення
обурення	зневаги
протесту	ненависті
віри (в...)	пригнічення
зневіри	принципового ставлення (до...)
огиди	задоволення
страху	невдоволення
спокуси	здивування
сорому	розчарування
болю	байдужості
каяття	жорстокості
милосердя	співпереживання

Інформація для вчителя

Учні читають твір упродовж 10 хвилин, намагаючись не заважати один одному, прагнучи читати мовчки, але, зазвичай, хто як може. Дітям з низькою технікою читання вчитель непомітно, не привертаючи уваги класу, пропонує прочитати лише заголовок, розглянути ілюстрації і зіставити їх, або прочитати 1-2 абзаци і спробувати здогадатися, що буде далі і т. д.

Якщо окремі учні прочитали твір швидко і сидять, їм слід запропонувати повторно прочитати цей твір (або новий), чи уважно переглянути книжку, осмислюючи ілюстрації.

(Светловская Н.Н., Джежелей О.В. Внеклассное чтение в 1 классе / Н.Н. Светловская, О.В.Джежелей. — 2-е изд., перераб. — М.: Просвещение, 1981. — С. 100.)

VII. Виявлення та оцінка вчителем якості самостійного розглядання книжки та читання твору з неї (шляхом проведення колективної бесіди).

— Скажіть, яку книжку ви розглянули.

— У цій книжці один твір чи декілька?

— А який твір ви читали? Назвіть автора. (Василь Сухомлинський «Списав задачу».)

— Це казка чи оповідання?

— Про кого це оповідання? Назвіть усіх персонажів.

— Хто з героїв оповідання був доброзичливим і справжнім другом? (Зіна.)

— Яким був Павлик? (Линивим.) Чому?

— Чи схвалюєте вчинок Павлика?

— Як повелася Зіна, зрозумівши, що Павлик її підвів, навіть зрадив?

— Чи зрозумів Павлик свою помилку? Доведіть. (Павлик почервонів і схилив голову над партою.)

— Назвіть ще раз загальну тему уроку.

— Які твори ми опрацювали на сьогоднішньому уроці? Чим вони схожі? Чим відрізняються?

